

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XVI. a Gregorius IX. Universis Ecclesiarum Prælatiſ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

NOTÆ.

^a *Sancti Alberti.*] Ita legitur in quinta compilatione, ubi *sub tit. de purgatione canonica*, c. 1. reperitur textus hic; sed legendum esse *sancti Alberti*, ut habetur in sexta collectione, jam notavit Cironius in *præsenti*, Monasterium hoc sancti Alberti est Canonicorum Regularium Ordinis D. Angustini, ut referunt Mireus *de colleg. regul. cap. 37.* Pennotus *lib. 2. hist. canonic. regul. cap. 38. nu. 4.* Fratres Sarmathani *tom. 4. Gallie, fol. 101.* & extat præclarissimum elogium horum Canonicorum apud Cardinalem Jacobum de Vitriaco in *hist. Occid. cap. 21.* De Cameracensi Diœcesi nonnulla notavi in *cap. 19. de rescript.*

^b *Ambianensi.*] Gerardus videlicet, seu ejus prædecessor Arnulfus; nam Chenu, qui in Chronolog. Gallie seriem Præsulum hujus Ecclesiæ scripsit, his Episcopis tempus, aut ætatem non præfinivit.

^c *Aliare.*] Plerumque altare ponitur pro Ecclesiâ, seu beneficio, *cap. quæsitum ii. quæst. 1. cap. 1. de usuris*; notavi latè in *cap. 3. de statu monach.*

^d *Homagii.*] Id est fidelitatis promissæ, quam omnes Prælati inferiores, & Presbyteri tenentur præstare Episcopo, juxta tradita in *ca. 2. & 3. de jur. jur.* non verò accipias homagium pro jure vassallagii, quod pro officiis, atque beneficiis Ecclesiasticis absque labe simoniæ promitti non potest, *cap. ex diligenti, de simonia*, ubi probatur: nisi supponatur in præsentis casu, Archidiaconum feudum accepisse ab Episcopo, quia ejus ratione homagium illi plenè promittere, seu facere valebat, ut probat Martha *de jurisdic. part. 4. casu 4.*

^e *Foro seculari.*] In quo graviter deliquit Archidiaconus, *cap. nullus 6. & per totam ii. q. 3.* plura concessit Ant. August. in *epit. jur. lib. 30. tit. 5.* Undè non tantum ob ingratitude, ut voluit Doctor Garanna in *cap. final. de donat.* verum ob graviora scelera, videlicet conspirationis in Episcopum, & quia contrà eum causam proposuit coram iudice seculari, meritò privatur omnibus beneficiis jam obtentis.

^f *Canonica.*] De qua agemus infra, in *tit. de purgat. canonic.* & propter hæc verba textus hic compilatus fuit in quinta compilatione, *sub tit. de purgat. canonic.*

CAPUT XVI.

Gregorius IX. *Universis Ecclesiarum Prælati.*

Nimis iniqua. *Et infra:* Cùm Religiosi viri abnegantes salubriter semetipsos, elegerint in paupertate Christo pauperi ad placitum famulari, tanquam nihil habentes, & omnia possidentes: non desunt plerique, tam Ecclesiarum Prælati, quam alii, qui cecâ cupiditate seducti, propriæ aviditati subtrahi reputantes quidquid prædictis fidelium pietas elargitur, quietem ipsorum multipliciter inquietant. Volunt namque contrà Regulam à Sed. Apostolica approbatam, & sui ordinis instituta, ipsis invititis eorum confessiones ^b audire, ac eis injungere poenitentias, & Eucharistiam exhibere: nec volunt, ut ^c Corpus Christi in eorum oratoris reservetur: & fratres ipsorum defunctos, apud Ecclesias suas compellunt ^d sepeliri, & eorum exequias celebrari: & si quis decedentium fratrum alibi, quam in suis Ecclesiis eligat sepulturam, funus primò ad Ecclesias suas deferri cogunt, ut oblatio suis usibus cedat. Nec sustinentes eos habere ^e campanam, vel cæmeterium benedictum, certis tantum temporibus permittunt ipsos celebrare divina. Volunt quoque in domibus eorum certum numerum fratrum, Sacerdotum, Clericorum, & laicorum, nec non cereorum, lampadum, & ornamentorum pro voluntate sua taxare, ac residuum cereorum, quando noviter apponuntur, exigunt ab eisdem: nec permittunt, quod novi sacerdotes eorum alibi, quam in Ecclesiis suis celebrent primas ^f Missas: eos nihilominus compellentes, ut in quotidianis Missis, quas in suis locis, & altaribus celebrant, oblationes ad opus eorum ^g recipiant: & servant quicquid etiam eis dum celebrant Missarum solemniam intrâ domorum suorum ambitum piâ fidelium devotione donatur, & ab ipsis extorquere oblationis nomine contententes, quod eisdem tam in ornamentis altaris, quam in libris Ecclesiasticis absolutè confertur, vindicant perperam juri suo. Quocirca mandamus, quatenus universi, & singuli à prænotatis gravaminibus desistatis, subditos vestros ab hujusmodi arctiùs compescendo.

NOTÆ.

^a *Gregorius IX.*] Qui præsentem edidit constitutionem in favorem Religiosorum contra Episcopos jurisdictione sua erga eos abutentes in casibus in præsentis expressis: & cùm registro epistoliarum hujus Pontificis careamus non possumus integram constitutionem edere.

^b *Confessiones audire.*] Ut olim faciebant antequam Monachi sacris Ordinibus initiarentur, sed ut laici degerent, juxta tradita in *cap. ad au-*

ves 5. de temp. ordin.

^c *Corpus Christi.*] Juxta morem Ecclesiæ illustratum in *c. 1. de custodia Eucharist.*

^d *Sepeliri.*] Cùm non solum ipsi Monachi, verum & laici possint apud ipsos eligere sepulturam, ut probavi in *cap. in nostrâ, de sepult.*

^e *Campanam.*] Excessum hunc examinabimus infra, in *cap. patentibus, de privileg.*

^f *Primas Missas.*] Quia in eis plerumque à cognatis, amicis & piis fidelibus fiebant oblationes, ut probat Vicecom. *to. 2. de rit. Missæ, lib. 4. c. 6. per tot g Recipient.*

g *Recipiant.*] Juxta veteres canones; nam jure antiquo omne quod Ecclesiis totius Diocesis offerebatur, Episcopo cedebat. Concil. Aurelian. 3. can. 5. sub Hildebert. ibi: *Si qua oblationes in quibuslibet rebus, atque corporibus collata fuerint, Basilicis in civitatibus constitutis, ad potestatem Episcopi redigantur, & in ejus sit arbitrio quod ad reparationem Basilica, aut observantium ibi substantiam deputetur.* Et cap. decretum 3. 10. quest. 1. Verum cum omnia sibi vendicarent Episcopi, demum provifum fuit, ut certa parte ab Episcopis percepta, reliquum immune Ecclesiis, seu Monasteriis superesset.

Concil. Carpentoratenfe sub Cæsario Arelatenfi c. 1. de statum monach. ibi: *Aut si quid illic pro divitiarum devotione accesserit, vobis vindicare aſſumetis.* Concil. Illerdense can. 3. ibi: *Ut qua in jure monasterii de facultatibus offeruntur, in nullo Diocesanâ lege ab Episc. contingatur.* Quod hodie variis privilegiis Sedis Apost. Religiosis concessum est, & sæpius declaratum à sac. Congr. referunt Barbol. de officio parochi, c. 24. n. 29. & in summa Apost. collect. 530. n. 2. Leander in 5. præcept. Eccles. tract. 6. disp. 10. q. 10. & veteri monumento Monasterii Corbeienfis illustrat Bignonius in notis ad Marculf. lib. 1. c. 1. fol. 430.

C A P U T XVII.

a Idem Univerſis Eccleſiarum Prælatiſ

Nimis prava. Et infra: Cùm quidam viri Religioſi, utputa Fratres b Prædicatores, & Minores (quorum Ordinem & Regulam Sed. Apostol. noſcitur approbaſſe) in arctiſſima paupertate Chriſto pauperi famulentur, plerique Prælati, & alii eos ad c ſynodos ſuas cogunt accedere, ac ſuis conſtitutionibus ſubjacere: nec his contenti, capitula, & ſerutinia in locis Fratrum pro his d corrigendis facturos ſe comminant, e fidelitatem juramento firmatam ab eorum miniſtris, & cuſtodibus exigentes; eis quoque, ut tam extrâ Civitates, quàm intrâ cùm eis f proceſſionaliter veniant, ex levi cauſa mandantes, excommunicationis ſententiam fulminant in benefactores ipſorum, & ipſam Fratribus comminantes, eos de locis, in quibus Domino famulantur, ſatagunt amovere, niſi eis obediant in omnibus ſupradictis. Ad hoc, nè Fratres ad honorabiliores civitates, & villas, ubi religioſè, ac honeſtè valeant commorari, à populis devotè vocati accedere audeant inhiſcentes, tam in accedentes Fratres, quàm in receptatores eorum præſumunt excommunicationis ſententiam promulgare. Ab eis etiam de g hortorum fructibus decimas, nec non de habitaculis h Fratrum (ſicut de Judæorum domibus) contendunt redditus extorquere, aſſerendo, quod niſi Fratres morarentur ibidem, ab aliis habitatoribus proventus aliqui ſolverentur; & ut ipſos ſibi ſubdant totaliter, eiſdem miniſtros, & cuſtodes volunt præficere pro ſua arbitrio voluntatis: Quocirca mandamus, quatenus univerſi, & ſinguli à prænotatis gravaminibus deſiſtatis, ſubditos veſtros ab hujusmodi arctiſſis compellendo.

N O T Æ.

a *Dem.*] Gregorius IX. videlicet, qui etiam præſentem conſtitutionem edidit in favorem Fratrum Prædicatorum D. Dominici, & Minorum D. Franciſci, quorum Regulæ, & inſtituta jam probata fuerant per Sedem Apoſtolicam. Integram hanc conſtitutionem non reddimus, quia Regeſtro epistoliarum ipſius caremus.

b *Prædicatores.*] Quia in communi poſſunt bona obtinere. Valenzuela conſil. 135. ex num. 55.

c *Ad Synodos.*] Quando Abbates teneantur ad Synodos Diocelanas, vel Provinciales accedere, expoſui in cap. dilectus, de offic. ordin. cap. quod ſuper his, de majorit. & obed.

d *Corrigendis.*] Quod facere antè Monachorum exemptionem Episcopi Diocelani valebant, ut probavimus in c. licet, c. grave, de offic. ordin.

e *Fidelitatem.*] Quam olim Abbates Regulares tempore ſuae benedictionis Episcopis promittebant, cap. ne Dei Eccleſia, ubi probavi, de ſimonia.

f *Proceſſionaliter.*] Quod hodie facere poſſunt, nam poſt Concil. Tridentinum ſeſſ. 25. de regul. c. 1. omnes Regulares, quorum conventus ſunt intra Civitates, vel non diſtant magis ab eis, quam per medium milliare, tenentur proceſſionibus publicis

interelle, ſi nonnullos privilegiatos excipias, ut probant, & explicant Aloyſius Riccius in praxi fori, reſol. 308. num. 7. Vgolinus de offic. Episcopi, cap. 11. num. 6. Armendariz ad leges Navarre lib. 1. tit. 14. & lib. 24. §. 31. Valenzuela tom. 2. conſil. 184. nu. 25. & sæpius id deſiſſe fuiſſe per ſacram Congregationem teſtantur Barboſa in remiſſ. ad Trid. diſt. cap. 21. Bruno Caſſaigne de priviſ. Regul. tract. 8. cap. 4. propoſ. 7.

g *Hortorum fructibus.*] Et appellatione horti in præſenti accipitur locus ſepibus munitus, etſi nõ ſit voluptatis gratiâ, ſed fructuum colligendorum cauſâ comparatus, ut hortum generaliter definiens docuere Beyerlinch in Theatro vite humana, verbo Hortus, Briſſon. lib. 3. ſelect. cap. 1. Unde Religioſi, quibus privilegium conſeſſum eſt non ſolvendi decimas ex hortis propriis, non tenentur eas ſolvere ex hortis muratis, & ſeptis, etſi fructuum colligendorum cauſa parati ſint. Gregorius Lopez in l. 4. tit. 20. p. 1. Emanuel Rodriguez tom. 2. 97. regul. q. 44. art. 4. Petrus Gregorius lib. 1. part. 117. 25. c. 3. Barboſa lib. 3. jur. Eccle. c. 26. §. Patres, Fagan dez in 5. præcept. Eccleſ. lib. 2. c. 4. n. 3. Pellizzarius tom. 2. manual. regul. tract. 8. cap. 1. ſect. 3. Diana ad calcem partis 9. pag. 199.

h *Domibus.*] Juxta tradita in cap. de judais, de decimis, cap. quanto, de uſur.

CAPUT